

UKINIKAS

laikraštis, paskirtas ukininkų reikalams,

išeina sykį ant mėnesio. Metinė prekė: Maskolijoje, su parsiumtimu uždengtoje gramatoje, 5 rubl.; Prusose, su parsiumtimu, — 3 mark.; Amerikoje ir kitur — 4 mark.

Prie kiekvieno numerio laikraščio pridėdame „Priedą“, knygutę su naudingais skaitymais.

Maskolių vyriausybė žada pati degtinę šinkuoti!

Neseniai apgarsino Rusijos valdžia, juogei nuo 1896 metų vakariniam krašte (t. y. Lietuvoje) ir Lenkų karalystėje bus išnaikyta taip vadama, propinacija ir taps įvestas degtinės pardavimas per tam tikrus valdžios paskirtus žmones.

Nuo to naujo Maskolių užmanymo mes Lietuviai ne tik jokios naudos neturėsime, bet, kiek iš augsto galima spėti, tai galės būti net dideliai pragaištingas mums daigtas.

Pirmučiausiai, valdžia iš to pelnys daugiaus pinigų, negu dabar turi. Tai šiek tiek sutvirtės Rusijos išdas, kurisai dabar blogai stovi.

Ale valdžia ne tik pinigų iš to laimės, bet padaugis da eiles savo šalininkų činovnikų. Jug nuo jos prigulės tada pastatyti ir į karčiamas savo tarnus, kokius burliokus. Visi šinkoriai, restauracijų, cukurnių, alinių laikytojai, darbininkai prie pravorų, prie perkraustymo degtinės — visi šitie žmonės, kurie ikišiol nedaug priklausė valdžios, atsidurs anam įvedimui, galės stačiai prigulėti nuo Maskolių valdžios ir noru nenoru turės į jos dudą pusti. Suprantama, juogei valdžia rupisės ant tų vietų skirti, kiek galėdama, maskolius ar kitokius kokius persivertėlius savo ištikimus („blahonadiožnus“) tarnus. Taigi turime laukti, kad mūsų karčiamose į žydų vietą bus burliokai.

Jeigu da atsimisime, kad tie burliokai, kaimų karčiamas užimdami, pradės šnipinėti, kas dedasi pas aplinkinius gyventojus, ir ką patyrę ims valdžiai skelbti; da prie to,

kad jie ir be vagystų neapsieis, — tai nesunku suprasti, koki pavojingi bus mums žmonės toki nekviesti svečiai.

Žinoma, gali but, kad valdžia neįstengs pilnai tą dalyką įtaisyti. Ale geriausia yra mislyti, kad ko blogiausiai įvyks, ir rengtis prie to.

Ką-gi mes galėtume padaryti prieš tai?

Kitą-kart Lombardija (šiaurinė Italijos dalis) Austrijos priklausė. Austrija visokeriopai stengėsi čiulpti syvus iš apimtos šalies; buvo įvestas valdinis tabako pardavinėjimas. Pakilus krutėjimui prieš Austriją, tarpu lombardų subrendo mislis — nerukyt cigarų, idant nekenčiamoji Austrijos valdžia negalėtų pardavinėti tabako ir tokiu būdu neturėtų pelno. Nors beveik kiekvienas Lombardijos gyventojas ruko cigarus, vienok iš meilės tėvynės ko ne visi atsisakė nuo tos pramogos ir per kelis metus neėmė į burną cigarą; o kas ne-iškentė, tas ir nepirko valdžios cigarų, bet per kontrabandą iš užrubežės parsigabėdavo.

Suvienytos Valstijos šiaurinės Amerikos, kur dabar daugelis mūsų brolių Lietuvių gyvena ir keliauja, koki 100 metų suvirsūm seniaus buvo po Angliją, kaip ir mes dabar po Maskolium. Anglijos valdžia priverstinai užsimanė, kad Amerikiečiai pirktų jos arbatą, ant kurios buvo da be to ir pušėtinas mokestis užkeltas. Štai ką Amerikiečiai padarė su ta Anglijos arbatą. Pensilvanijos gyventojai apgarsino, juogei jie neprijimsią nė vienos skrynūtės karališkos arbatos; ir ištikrųjų, atkrausčius 600 skrynų arbatos, nė vienas gyventojas neleido į savo namus nė vienos dėžės tos žolės;

Nau-Jorko gyventojai nė iš laivų nedavė kraustyti atvežtos arbatos; Čarlstone imte priėmė, bet tyčia sukrovė į drėgnus sklepus, kur arbata greitai pagedo; bet geriausiai pasiėlgė Bostono gyventojai. Atvežus Anglams laivus arbatos, jie išpradžių apgarsino jiems, juogei neprivalo jos ir per tai nepavėlyjo ant krašto kraustyti; bet gubernatorius liepė gabent arbatą iš laivų. Tada, 18. Gruodžio mėnesio 1773 m. keletas Bostono vaikinių arbatą sumetė į marias.

Teip elgėsi kiti. Kodėl gi mes negalėtume nors iš dalies pabandyti teip padaryti.

Iki įvedimui to užmanymo turime da dvejus metus. Kodėl negalime praplatinti blaivystės draugystės, kaip antai, *Sietynas*, (žiūrėk Uk. N. 4. 94 m.)? Tiesa, nėr ką tikėtis, kad visi lietuviai prisidės prie blaivystės draugysčių, užtatai prisilaikyti nuo degtinės koki laiką tai būtų gal ir išpildomas dalykas. Reikėtų nors parodyti valdžiai, kad mes suprantame jos piktybes, kad ji aiškiai matytų, kaip mes nekenčiame jos užmanymų.

Apie tai geriausiai galėtų pasirūpiti, mūsų dvasiški vadovai — kunigai; ale, ant mūsų nelaimės, Popiežius Leonas XIII. 19. Kovo mėnesio šių metų paleido į juos raštą, kuriame liepia nesipriešinti Maskolių valdžios užmanymams. Taigi iš šitos pusės nedaug galime laukti nuo kunigų pagelbos.

Užtatai aš noriu atkreipti akis gerų žmonių ant kitos galybės, kurią mes galėtume tam sunaudoti. Visi žinome, kaip mūsų kaimo jaunuo menė įpratus tarpu savęs peštis — visos partijos, po 30—60 vyrų, susitarę eina viena ant kitos tik pasipešti ir galvas bei nosis prasiskaldyti. Daugumas tarp tų vyrų geri vaikinai, tik tai neturi kur savo smarkumo dėti. Taigi, aš vėlyčiau išmintingesniems tarp jų į vietą tų bereikalingų peštynių savo smarkumą ir pajiegas ant Lietuvos naudos apversti. Kaip bus įvestas valdinis degtinės pardavinėjimas, tie vaikinai galėtų naikinti, kur tik galima, tą karališką gėrymą. Suprantamas daigtas, kad tik ne vieną degtinę verta naikinti, da verčiau kartais pamokėti arba pabausti ir burlioką bei kitą koki šunssnukį, per daug pavojingą mūsų reikalams. Tokių šuns snukių turime ir dabar gana, taigi tie vyrukai ir nuo šios dienos galėtų jau pradėti savo darbą. *Andrius.*

Mes Lietuviai.

Mes ne Lenkai, ne Maskoliai,
Ne Vokiečiai, ne Totoriai:
Mes Lietuviai iki-šiolei,
Ir vis elgiamės padoriai!

Mūsų bočiai žemėj' savo,
Kol krikščionių nepažino,
Vienam Dievui tetarnavo,
Vieną Dievą t'įspažino.

Nors be jokio sakramento,
Meilė Dievo jie turėjo
Ir savaip į Traicę šventą
Ir į Dangų jie tikėjo.

Tokiais rubais jie dėvėjo,
Kaip mes teb'dėvim po kaimas,
Tokias širdis jie turėjo,
Kaip mes — pilnas Dievo baimės.

Jų Perkunas tas pats buvo
Sutvertojas viso svieto,
Ir amžinai jie nežuvo,
Nes laukė Rojaus žadėto.

Jų dievaičiai tegeliavo
Tiek, kiek abrozai krikščionių;
Nevadinos' draugėj savo
Nieks iš jų tamsiu pagoniu.

Ir nebuvo jie pagonys,
Nes į vieną tikrą Dievą
Jie tikėjo, kaip krikščionys,
Garbindami Danguos Tėvą.

Rašto švento neturėjo,
Elgės pagal išmanymą;
Kristaus mokslo negirdėjo,
O žinojo išganymą.

Nors krikščionys anuos trėmė,
Žudė, degino, teriojo,
Kaip pažino, — krikštą ėmė,
Priešams kaltes dovanojo.

Nors ir svetimoj' kalboje
Jie išgirdo mokslą šventą,
Užu nuodėmes*) raudėjo
Neniekino sakramentų.

Nes, kaip tik Danguos teisybę
Aiškiai visi išpažino,
Tuoj angščiausiaja šviesybe
Su džiaugsmu apsidabino.

Ir žinojo kas yr' bloga,
Kas yr' gera mus' senoliai,
Pasiliko, kas patogu: —
Dora, meilė, ikišiolei.

Doras yra mūsų budas,
Dori darbai, aps'ėjimai,
Meiliai gaudžia smuikai**), dudos
Skanus mūsų ir valgymai.

Gardus alus, sula, gira,
Gražus rubai, triobos erčios,
Grįčia svečiui vis atvira,
Širdys teisiuos verste verčias.

Mūsų barščius godžiai sreba
Ir sodiečiai ir bajorai;
Kad mes šokam, žemė dreba
Mus' n'įveikia smarkus orai.

*) Nuodėmė = griekas, nusidėjimas.

**) Smuikas = skripka.

Mūsų giesmės dangu griaua,
 Dainos — debesį išblaško,
 Kalbos lyg šaudyklės šauna,
 Darbai vis tarškėte traška.
 Kad meldžiamės, dangus linksta,
 O kad verkiame, akmuo skyla,
 Kad juokuojam, širdys tvinksta,
 Ir visi skausmai nutyla.
 Mes laimėje ir varguose
 Vis rokmonus ir teisingi;
 Ar tai namie ar svečiuose —
 Kožnam vienam vis meilingi.
 Ateivių mes nebevarom
 Iš šiltos pastogės savo,
 Visiems vis mes gerą darom,
 Kas prie mūsų atkeliavo.
 Mylim karštai draugą gerą,
 Mylim svečią ir keleivį,
 Mylim, — kas mums gerą daro,
 Poną, berną ir kareivį.
 Brangią savo žemę mylim
 Bočių krauju sušlakstyta,
 Neteisųjų daug nutylim,
 Ką prieš mus yra daryta.

Žinom, kas mumis naikina,
 Iškur priespaudos pareina,
 Kas mus šviečia ir mokina
 Iškur laisvę mums ateina.

Žinom gerai, ko mums reikia
 Darbus mokam, skaitom raštą.
 Kas mus iš piktybės peikia,
 Tasai neverts mūsų krašto.

Mūsų moterys pritinka
 Prie pakuros*) ir prie svečio;
 Kas sav vieną išsirinko,
 Tas nežiur į antrą, trečią.

Mūsų vyrai — tai žaliukai,
 Visi narsus ir sylingi,
 Smagus, šaunus ir pečiukai,
 Dailus, linksmi ir širdingi.

Nieks mums Lenkai, nieks Maskoliai
 Mes nė kitų nesibijom
 Nėsa mokslu ir gudrybe
 Mes ir Vokiečius pavijom.

Mūsų narsą jau senovėj
 Visas svetias pažinojo,
 Susitelkusi Europa
 Mus įveikti nevaliojo!

Ir Kryžieiviai, nors pasiutę,
 Tikrai Prusus teuzvaldę,
 Daug nepelnę, neprakutę
 Patys peklon nusibaldę.

Mes ir dabar tvirtai ginam
 Savo kalbą ir tėvynę,
 Priešininkus mintė minam,
 Drąsiai puolam į muštinę.

Ir vienyben vėl sustoję
 Kad ir esame dar bėdoje,
 Bet mes per tai nepražusim,
 Visus priešus mes sugrusim.

Žemė mūsų sušlakstyta
 Krauju bočių mus' teisingu,
 Atneš vaisių nematyta,
 Eilę vyrų mums narsingų.

Mes vis kalbam lietuviškai
 Ir lietuviškai mes manom,
 Ne vokiškai, ne lenkiškai
 Mes tarpo savęs gyvenam.

Širdij' mūsų veidmainystės
 Nė šešelio neįstelsi,
 Nematysi nė didystės,
 Jei tik dorai pasielgsi.

Bet jei piktai, neteisingai
 Su Lietuviu apsiesi,
 Jau su mumis pakajingai
 Nebetoli tenuėsi.

Nes kas mūsų tiesą teisia
 Neteisingai niekin, laižo,
 Jei nepavyks baisi kova,
 Jį Perkunas tesudaužo!

Ir ant amžių amžinųjų
 Vis pagirtas bus Lietuvis,
 Su gerais vis bus geruoju,
 O tarp piktu nepražuvęs.

Lietuviškai vis kalbėsime
 Ir lietuviškai kariausime,
 Lietuviškai mes mylėsime,
 Ir danguje karaliausime.

Ir ant žemės ir Danguose
 Mes Lietuviais visad busim,
 Nė laimėje nė varguose
 Niekad veltai nepražusim!

J. M.

Iš Lietuvos. *K. Grinius*

Senapolis. Per Sekmines 14 d. Gegužės m. išdegė gerokas plotas Starapolės miesto; koks 100 triobų su dūmais išlėkė. Įtrauktos jos į kokią 50,000 rub., kuomet tikrai vertos gal ir per 100,000 rub. Visos pragaisties su sudegusiais, sudaužytais ir išvogtais krutuliais mena į 200,000 rublių busiant. Apie 200 šeimynų, daugiausiai žydėlių, be pastogės liko. Žydėliai ant tų pėdų (jau ant rytojaus) gavo pašalpą (maistą) ne tik nuo starapoliškių Žydų, bet ir iš kitų miestų; apie padegėlius krikščionis niekas nesirupina. Toli šaukia mums krikščionims iki Žydų ir pavargėlius šelpiant — daug daugiau pas anuos vienybės ir savitarpinės pašalpos!

Gegužės mėnesyje Starapolės taikos teisdarių susivaižavimas sudyjo vieną žmogų (tur but iš Vilkaviškio) už *prilaikymą lietuviškų knygų*. Vilkaviškio taikos teisdarys Lastockinas buvo uždėjęs ant to

*) Pakura = pečius, kakalys.

žmogaus augščiausią pagal įstatymus korą — 100 rublių užmokėti, bet teisdarių susivaziavimas numazino tą bausmę iki 50 rublių. — Taigi sudas da nebutų perbaisus už tą dalyką, negerai tikrai, kad valdžia be sudo gali apsieiti, kaip tai padarė su p. Akeliu iš Turgalaikio. Vyrui, kur tik galite, reikalaukite, kad valdžia be sudo nė vieno nekorotų! Už Akelį reikėjo aplinkiniams gyventojams ciecoriaus prašyti, kad sudas jį sudytų! Ko pražiuosojote?

Ilgabarzdis.

Jurginius Pilviškiai (Senapilės pav.). Kaimuose ir sodžiuose pas mus, kaip ir visur, yra primuštos lentos, ant kurių *maskoliškai* parašyta, koks kaimas, kiek gyvenimų, kiek gyventojų, kokios gubernijos, kokio pavieto ir kokios gminos. Neseniai mus' vyriausybė patėmyjo, kad daugelyj vietų tosios maskoliškos lentos ar nuplėstos, kaip kurgi ant jų vietų pakabintos naujos su dailiais *lietuviškais* parašais. Žinoma, šaltyšiai, žemskiai ėmė tasias naujasias lentas plėsti ir pas vaitą gabenti. Nors žemskiai labai šnipinėja, kas tai butu padaręs, bet ikišiol, Dievui dėkui, da nieko atrasti jiems nenusisekė. Žiurėkite, vyrai, neišsidukite kits kito. Kas išduos, to pravarde ir vardą į lietuviškas gazietas paduosime, kad visi lenktusi tokio žmogaus, kaip lykavos (pavietrės). Gera butų, kad ir kitur teip pradėtų mus' ukininkai elgtis su visokiais maskoliškais parašais, kurie mums nereikalingi! Ypač ant kelrodžių maskoliški parašai labai piktas daiktas — vertėtų visur lietuviškus padėti!

Karabinas.

Starapolė. Per Jurginių jomarką (Karvelio mėnesyje) žemskis atėmė iš vieno žmogaus vienas maldaknyges. Pasakoja, buk dabartinis Suvalkų gubernatorius išleides į policiją paliepimą atiminėti nuo žmonių visokias lietuviškas knygas, tarp jų ir naujas maldaknyges.

Girdėjau, kad kokia dešimts metų jau bus, kaip mus' gubernijoje policija buvo pradėjusi pildyti tokį paliepimą, bet nieko iš to n'išėjo. Žemskių viršininkas Starapolės pavieto p. Dementjevas buvo tyčia atvažiavęs kartą į Panemunę, žmonėms susirinkus į bažnyčią ir išsitraukus iš kišenių knygas pajimti. Ale vietinis kunigas persergėjo tą drąsų viršiniką, juogei jisai negali tikrai pasakyti, ar išnės p. viršininkas gyvastį, ar ne. Nors labai drąsaus buta to maskoliaus, vienok pasižiūrėjęs į daugybę besimeldžiančių ant knygų žmonių, pabugo jisai ir užkeikęs saviškai vėl nuėjo į kleboniją degtinės traukti, iki užsidriunęjęs neužvirto ir tokiu budu gal tik per

savo gėrymo galybę pasiliko sveikas ir gyvas.

Jeigu Maskoliai pasidrasintų kur-nors teip lietuviškas knygas atiminėti, tai nepasigailėkime jiems kumscių ir lazdų. — Pas mus, kaip ir daugelyje kitų Lietuvos vietų, yra apsciai smagių vyrų, kurie neturėdami kur dėti savo drąsumo, periasi vieni kitiems kailius. Daug geriaus jie padarytų, kad susitarę Maskolius ir Lietuvius šunsnukius (išdavėjus) muštų. Tada ir geri žmonės pasakytų jiems dėkui!

Peštukas.

Starapolė. Ką buvo rašyta, kad Starapolės gimnaziją Maskoliai žada išnaikinti, tai šiuo kartu galiu pranešti, juogei gimnazija, per susivaržymą 2 ministerijų, pasiliks. Mat, mislyta buvo mus gimnaziją į kokią ukinikystės mokyklą paversti. Bet tuo tarpu atsirado nauja ministerija — laukinikystės, kuriai ir butų tekusi ant gimnazijos vietos išdygusi ukinikystės mokykla; apšvietimo gi ministerija tik butų pralaimėjusi vieną gimnaziją ir jokios kitos naudos nebutų turėjusi. Taigi, laiku susipratus, ji toliau jau nebevarysiant savo užmanymo apie išnaikinimą mus' gimnazijos.

Ale kas iš to, ką gimnazija pasiliks, jeigu musų ukinikai neišteks išteklaus leisti į ją savo vaikus. Nuo ateinančio rudens prie mus' gimnazijos bus įtaisytos mokintiniams kazermės, kur, turbūt, direktorius priverstinai vers patalpiti naujai įstojančius mokintinius, bent vienam tėvui paduodant prašymą, idant jo sunų prijimtų į gimnaziją, direktorius liepė kartu paduoti da kitą prašymą, juog jisai (tėvas) *nori* (!) savo sunų į tas kazermes patalpiti ant gyvenimo. Koks tai apgavimas! Ant popieros išeis, juogei patys tėvai prašo, idant jų sunus prijimtų į tas kazermes gyventi, tuo tarpu, kas to nori? — niekas, tikrai direktorius. Kas norės mokėti 190 rublių vieton 100 rub., su kuriais daugumas mus' ukinikų galėdavo išmaityti per metus savo sunus-mokintinius.

Reikia ko greičiausiai tartis ir rašyti tiesiog pas ciecorių, juogei nenorim leisti savo sunų į tas kazermes. Lenkai, kurie leidžia savo sunus į gimnaziją, ir-gi galėtų padėti ukinikams šiame dalyke.

Apie Starapolės žmonės jau pradėję rinkti parašus ant to dalyko.

Ukinikas.

Pilviškiai. Jaučia visos šalys kaip Lietuviai spaudžiami po Maskolium, už ką jau ir žmonės susipratę, kad esą gana daug prispaudimų, pradėjo vėl iš lengvo krutėti; girdėti atsiranda šalykelėse lietuviški parašai ir trirankiai lietuviškomis raidėmis pažymėti.

Gudiški pasiuntiniai, kaip šunes savo branktus prie šonų prisikorę, valkiodamiesi po savo apskritį ir jieskodami visokių priekabių pas žmones, nor kad tik tai ką nors ištraukti iš biedno Lietuvio, o palikti žymę savo gudiškos veislės. Papūtę, kad atsirado lietuviški parašai, gyvai papaiiko, ir kaip šunes pašėlę lakstydami plėšė tuos parašus po kelias eiles, žmones, kaip girdėti, varinėjo lupinėti, ale tie tur-but ne klausė, už ką tuos neva į knygas užsirašė, neva po sudu ketino paduoti, vienok, kaip girdėti, žmonės jau pradeda nepasiduoti. Nepeiktinas būtų daiktas, kad tai pradėtų visur platintis, o potam rasi galima būtų ir ką vertesnį pradėti; nėra negalima jau nė norėti išlįsti pigiai iš-po tokio sunkaus jungo ir numesti tokius pasiutiškus Gudo prispaudimus, tik tai turime nesnausti, krutėti ir gaivinti lukestį, kad gal bus kada ir tas jungas nuo mūsų vargšų nusmogtas, kaip kitąsyk gavo žmonės laisvę nuo sunkaus baudžiavų jungo. Teip ir šitas dalykas nė vienam negali išrodyti blogas; bet ne tik ką blogas netur išrodyti, ale kožnas kaltas yra stotis tvirtesniu išvydęs tikrą pamatą akise visų išrodytą, suprantamai kožnam vos ant knygų paskaitančiam. Kožnas praščiokėlis į tokius lietuviškus parašus dirstelėjęs suprastų, kas per vieta, ar toli turi da važiuoti. Vienok, vyručiai, kurie tą darbą varote, jei da ketinate užsiimti, darykite tvirtai, aklinai, ir ne kožnam palkam jaučiamai, nėra svarbumo to darbo rasi nė viens tikrai negal nuspręsti, gal galima sakyti, kad budami kaip menku šapeliu, pasipriešdami prieš didę vėtrą, neaptumėte draugais kaliniuose sėdinčių ir į tolymus kraštus išgabėtų. Deltogi, jeigu tas darbas klojasi, pagirtinas, bet po draugei veiskite ir vienybę, vyručiai, neturėkite kada supykime ant dantų draugas draugą, bičiulis bičiulį, kaimynas kaimyną. Jeigu ištiktų kada kokia nelaimė kokiam dalyke, o ypatingai šitame, nebukite viens kito priešininkais; jeigu ką katras ir jautumėte, nusiduokite nieko nežiną, arba jeigu galima, da koki gerą žodį pritarkite, jeigu išmanot kaip, ale niekados neturėkite tą savo paiką paprotį, kad jau viens ant kito užpyksta už koki menką daiktą, tai stengiasi anam atkeršyti kokiū nors būdu; tas darbas ne tik ką prieš svieta yra blogas, ale priešinasi ir Dievo prisakymams, nes Dievas prisakė mylėti ne tik geradėjus, ale ir priešus. Krutėkim vyručiai, kaip krutėjome, ir kožnas paukštelis kruta, kad ką norins užkrutėtų, o mes žmonės, kaip neturime krutėti, jausdami ant savęs tokius

sunkius Maskoliaus jungus. Pažiūrėkime kiek da turime laisvės: vos valia jau tik tarp savęs lietuviškai kalbėti ir da po vienas poterines knygeles laikytis, o kas laukia mus toliaus? Kalnai gudiško pasiutimo, jau tik su ramsčiais paremti ir kas kartas verčia anuos ant Lietuvos, temdždami mūsų akis visokiais savo pasiutiškais privileijimais, mislydami, Lietuvius-katalikus teip užgriauti, kaip užgriovė ir išnaukino Unijotus. Laikykimės delto, broliai Lietuviai, kad ir mums teip neatsitiktų, judėkime nors po mažumėlę ant savo naudų; suėjime turėkime naudingas pašnekas apie tiesas ir netiesas. Kurie protėngesni, privalome duoti žinoti ir nežinantiesiems, norintiems žinoti ką nors, ypatingai apie gudiškas tiesas, kurioms galima nors kiek spirtis prieš sprespaudas. Tasyk, kada turėsime daugiau išmanymo, nebijosime teip labai tų šunų branktinių, kurie valkiodamiesi rieja žmones visokiais galais; žinosime, kada galima anuos su kalba nutrenkti ir į tabako lapą paversti, kaip girdėti išmintingi žmonės jau daugiur šiandien daro, tada anie nedrįs pas jus teip tankiai šnipinėti visokių daiktų, o ir pusryčių nė pietų tokiems šunponiams niekados nereiks taisyti.

Parašė Raudonio Brolis.

Is Paprienio.

Mieli mano geradėjai!

Labai karštai norėčiau apsaityti savo nelaimės, vienok negalėdamas tai ištesėti, nors ši tą papasakosiu apie jas.

Pernai aš pirkau girios, kurią šimet važioju namon budavojimui grįčios. Jau kiti medžiai buvo išpjauti ant lentų. O žinoma, kokis ši laiką svietas: jeigu tik mato, kad koks žmogus kiek geriau gyvena, nežinodami, kad tai dedasi per jo gerą priežiūrą, tuoj taikosi kokiū nors būdu jam kenkti... Teip atsitiko ir man: koks pavyduolius apskundė, kad aš turiu vogtų medžių iš valdinės girios. Pertai buvo vieną syk' krata dviejų vartų. Aš jiems daviau jieskoti. Ale jie išiklepojo į vieną medį, ir norėjo vežtis per savo, bet aš nedaviau, nes tai buvo mano pirktas už pinigų medis. Nieko negavę išvažiavo. Kitąsyk buvo vežtis mano medžio, kuris jau seniai buvo išpjautas, — nedaviau; ... ir trečią syk' teipgi nedaviau. Ketvirtą syk', šventą dieną (per Šeštines), kada manęs nebuvo namie, atvažiavo konduktorius Teraevyčius (gudas), abiesčikas, aštuoni šauliai (vartai) ir du šaltyšiai daryti kratos ir vežti „savo“ išpjautą medį. Aš tada buvau Prienuose ant atlaidų, ale išgirdęs mieste nuog šaltyšiaus sunaus, kad

ta dien' pas manę bus krata, aš nelaukęs nė mišių, pasiskubinau namon, kad neišgąsdintų mano pačios ir vaikų. Parvažia- vęs jau ant atslaimo radau 12 žmonių su primuštais karabinais. Aš priėjęs pradėjau teisintis, kad medžiai visi mano pirkti ir sakiau: „jeigu jus manę išrandate kaltu, tai sustatykite protokolą ir paduokite manę po sudu, ir jeigu aš tikrai pasirodysiu kaltu, tai užmokėsiu kiek reiks, kad ir 100 rub., ale savo medžių vežti jokių budu neduosiu. Vienok gudas Teraevyčius liepė šauliams dėti lentas į vežimus, tada aš paėjėjau palei arklių galvas ir su ranka mostelėjau; — tuo-syk' iš užpakalio Teraevyčius man iš revolverio iššovė ir padarė tokią opą, kad vos ką gyvas išlikau, per padėjimą gerų daktarų, kurie išėmė iš skylės, kur įėjo kulka, šmotą šonkaulo; o kulkos ir po šiai dienai nerado. Jau dabar šiek-tiek geriau; kaip toliau bus — nežinia, o gudas Teraevyčius ir šiandien laisvas (liuosus) sau tebevaikščioja.

Padaviau prašymą prokurorui, bet dar nieko negirdėti . . .

Ukininkas.

J. Rūgas Švėkšna (Kauno gub. Raseinių apskr.) Esu skaičiusi lietuviškas dainas, kun. Juškevyčiaus surinktas, ir pati kelias iš galvos moku. Tose dainose didei garbinami berneliai su savo žirgeliais, ir mergelės su savo rutų darželiais. Kad panyko juodberėliai bernelių žirgeliai, už kuriuos galima gauti porą šimtukų, — tai dar šiek-tiek suprantamas daigtas, nes žemės Švėkšniškiai ir kiti Žemaičiai aplinkui teturi labai mažai ir tą pačią teip nudyžė (nuliėžė), kad nebėra ant ko auginti nė puikių šimtinių žirgelių, o antra, nė ne mano dalykas gėdinti bernelius, kad nebeaugina, kaip kita kartą, tokių žirgelių; tegul anie patys kits kitą skatina ir ragina prie to darbo. Mano dalykas — rutų darželis, — aną apsėti gražiomis kvietkelėmis, ravėti, laistyti ir prie to darbo paraginti aptingusias savo seseles. Kitą kartą, kaip sako dainos, mergelės, nuo darbo parbėgusios, bėgdavo rutų lankyti, aną laistyti savo ašarėlėmis nuliudimuose arba džiaugtis anomis, širdžiai linksmai ėsant. Teip tebėra po kitas Lietuvos vietas, kame esmi viešėjusi. Ten prie kožnos gričios galo yra apvertas statinmedžiais darželis, tokio pat ilgio ir pločio, kaip gričios plotis. Tasai darželis pridiegta gražių-gražiausių kvietkelių, tarp kurių bemažo pirmą vietą užima žali ruteliai (žalios ruteles). Pas mus Švėkšniškis teip-pat tebėra senovės rutų darželiai, bet toki rutų darželiai dabar retai tematyti, o jei kame ir yra koki, tai ten mergelės vasarą kiaules suvariusios laiko. Į

kvietkelių vietą dabar žaliuoja vienos notrynės (dilginės, dilgėlės) su dagiais ir kiečiais. O gaila, kad rutai pas mumis nyksta, nėra rutai — tai mūsų mergystės ženklas. Vienas augšto mokslo Lietuvys pasakojo man Lietuvoje, juog kame nėra gražumo ir dailumo, ten mažas ir dorumas; anas, pažiūrėjęs į kiemą, numanęs, kas per žmonės gyvena tuose namuose; kame ant kiemo nematęs rutų darželio, tai įžengęs į vidų bijęs prašnekti lietuviškai; tokiuose namuose tankiausiai randas maskoliškas širdis ir apsiėjimus. Delto, mano Švėkšniškės seselės ir visos kitos Lietuvaitės, neapleiskime savo rutų darželio. Į šliubą einant gražiau yra turėti rutų vainikėlis, nekaip kokių mirtų, kurios dabar pradeda sprautis į rutų vietą.

Viešėdama Lietuvoje girdėjau, kaip ten gražiai moka dainuoti; tenais nešaukia tokiais laukiniais balsais, kaip pas mus: dainuoja palengva, visi sutaria, o dainuoja vis žodžiais; kitos dainelės teip gražios ir graudžios, kad sujūdina visą žmogaus širdį ir dvasią. Pas mus Švėkšniškuose nepaslenka dainininkai išsimokinti dainos žodžių, išmoksta porą eilių, kurias padainavę pradeda jeib kokius vapalus tuo pačiu balsu šaukti: o štri-be-le, o štri-be-le-le, o tokiu budu dainuoja adyną ir ilgiaus. O jug dar nesenos gadynės, kada Švėkšniškiai buvo garsus dainininkai. Gazetose rašo, kad visas svietas, didžiausi galvočiai negal atsigrožėti mūsų dainomis, per ką Lietuvos garbė dabar vis auga ir auga; o mes patys tas savo puikias dainas verčiame į bjaurius vapalus o šti-be-le . . . Negražu teip daryti.

Barbė Raudonskrustė.

J. Rūgas Bebrininkai (Pažerių vaitystos, Vilka- viškio p., Suv. gub.). Pereitus metus išrinko šaltyšių Petrą Lenkutį, kurisai degtine ir bavoriškuoju visus Pažerių šinkoriaus Puišio stalus aplaistė ir girtas krapaliodamas bei maskoliškai švepluodamas taikėsi „atbulinį“ šokti. Kaip tik parėjo namon, tuoj' pasigyryė pačiai, kad jau esąs šaltyšium: girdi, ryto matysi, sušauksiu visą savo lovą ir liepsiu mokesčius dėti . . . Čia atsiminė, kad blekė kaime. Ant rytojaus atsikėlęs, dar pati miega, nubėgo į kaimą, parsinesė blekė ir prikalė prie seklyčios langinyčios; prikalės ir sako į pačią: „dabar pažiūrėk, koks erelis prie mus' stubos tupi!“ Ta suplojo rankomis: tai, Dievulėli, mislyja, koki „unurą“ (garbę) įgijome! Tuojaus naujas šaltyšius užsikabino blekė (kitą) ir pradėjo tarnystę. Sušaukė visus ukininkus ir sako: „vyručiai, dabar sudėsime mokesį ant šaltyšiaus ir ant viso išlaikymo kanceliarijos ir sudo.“ Mokesį netrukė išrokavo nuo

margo ir į vieną valandą užbaigė. Dabar atsistojo šaltyšius ir sako: „vyrai, dabar dėkime ant alaus ir degtinės!“ Visi ant to susitaikė, tiktai vienas Merkevyčia Jonas atsisakė, — žmogus neturėjo kada. O tame tarpe vyrai ėmėsi prie kazyrų (kortų). Bemušant kortomis (belošiant, štai ir alus su degtine parkeliavo, — visi mete kazyras ir pradėjo gerti. Da iš-pradžios nieko, bet paskui kaip ėmė užti, tai labiau kaip bitys kelme: šitie storai, šaltyšienė plonai — skraido kaip beždžionka po vyrus, tarytum kas ją mėtyte mėto nuo vieno prie kito: „tik prašom, dėdulės, štai imkite surio užkasti, kad bučiau žinojusi, bučiau skilandžio išvirusi, o dabar man net gėda su vienusuriu.“ Šitie sako: „dėdiene, nereikia mums nieko, geriau velyk mudu degtinės išsigerkim.“ O kitas sako: „ką čia su tuo brudu, da aš radau alaus, užteks mudviem.“ O šaltyšienė tarytum ant kito svieto, jai išrodo, kad niekur nėra ant svieto už ją pranašėnių; kaip gulbė ant jurių, teip ji po vyrus: vienas bruka alų, kitas degtinę; pradėjo dainuoti, ale nišbliauja. Besilinksminant, jau bonkos tuščios... Šaltyšius sako: „dėkime iš-naujo dar po pusrublį!“ Čia vienas, iš visų mokyčiausias, vardu *Becijonas*, sušuko: „ogi vyrai, jug Merkevyčios nėra! Šaltyšiau, uždėkime korą ant jo, — mes pragėrėme po pusrublį o jisai pametęs išėjo sav!“ Uždėjo koros du doreliu — tai ir dvyliką auksinų! Ale Becijonas sako! da tos koros negana; tu, kaipo šaltyšius, turi tiesą „*už nepaklausymą*“ ant dviejų parų į „kozą“ pasodyti.“ — „Gerai! Eime paimsime ir nuvedame.“ Ale Becijonas sako: „turi parašyti ištarmę.“ — „Na, kas rašys? turim važiuoti pas raštinkiną į Pažerius!“ Susisėdo ir išvažiavo. — O šaltyšienė atsitupė prie lopšio vaiką žindyti: visą apvėmė, ir kad ne sluginė, būtų užtroškinusi. O šitie, surašę ištarmę ant Merkevyčios, gerai išsigėrė ir gryž namon dainuodami. Bevažiuojant viens iškrito Raucko elksnyne iš vežimo, o šitie palikę nuvažiavo namon. Šaltyšius pačią rado šlapia, kaip iš vandens ištrauktą. Mat, ėmė žmonai pagirios eiti, sluginė nežino ką daryti, atsinešė bliudą vandens ir ėmė galvą vilgyti, o bevilgydamą paliejo netyčia ant krutinės. Dabar ką daryti: pati šlapia, šaltyšius sušalęs; nors ir šlapia, kad bent nemiegotų — kaip eit teip eit ant pievos! Ant rytojaus šaltyšiui ėjo abiems galais, o šaltyšienė tai dar turėjo kreiptis į Pilviškius pas daktarą Vaitulevį... Matytumėte, kokią puikią bričkatę dabar šaltyšius įsitaisė: pirma buvo balta, o kaip šaltyšium stojo, nutepė geltonai.

Pirma, kaip ir visi, stodavo pas Stankevyčių, kaip atvažinodavo į Pilviškius, o dabar per tiltą pas Abromą Švarcą važiuoja, kaip koks erelis per miestą atsilošęs. Viena syki, žiuriu, šaltyšienė ateina per šventorių; ėjo, ėjo, atėjo pas vaitienę. — kliakt ir atsisėdo; klausau, ką jos kalbės: šaltyšienė klausia: „kas girdėti, kaip einasi, kaip dar esi vaitiene?“ Ši sako: „vai kas, man visos bėdos, nė atilsio negaunu: bėgsi — bėgsi per dieną, vakare net kaulus gelia; o kas jam (vyru) rupi? — jis tik prakeiktą tarnystę žiuri, daugiau nieko.“

— „Na, ale tik unaras!“ Ana maniskis ėmė Merkevyčią ir ikišo į lastą ant dviejų parų! Dabar, žiurėk, tegul kitų vyrai teip padaro! . . .

Vaitienė paklausė paklausius — nuspjovė, pakilo ir nuėjo sav toliau.

O Merkevyčią begryžtant iš Vilkaviškio iš prekymečio (jomarko) pagriebė žmogų, lyg kokį galvažudį ir imetė į kalinį. Tasai žmogelis iš pradžių buvo nusiminęs; ale paskui sako: „man geriau kentėti, o ne su jais paleistuvauti per dvi dienas.“

Tai matote, kokis pasielgimas mūsų viršesnių žmonių! *Stulpas.*

Sėdžius (Kauno gubern. ir pavieta). Mūsų naujasis klebonas, kunigas Rudakauskas labai rupestingas apie Dievo garbę ir parapijos labą. Kaip tik atėjo, tuojaus ėmėsi mokinti jaunuomenę giedoti bažnytines giesmes, ir šiandien šventomis dienomis gaudžia puikios melodijos drange su vargonais, kad ir bažnyčia dreba, kone teip-pat, kaip Veliuonoje, kur vargamistra Jonas Kumetys jau daug metų, kaip bažnytinį chorą veda. Prieš parapijiečius kun. Rudakauskas teip-gi labai malonus ir nelupa teip žmonių... Vienok, to nežiurint, jisai tik ne visiems parapijiečiams patinka. Antai toki pikti ir neišmintingi žmonės buvo išmislyję ant mūsų klebono piktas paskalas už vieną pasileidusią mergšę, kuri kone staiga numirė. Tėvai buvo kunigą da gi apskundę maskoliams, bet klebonas išsiteisino.

Sėdžius bažnyčios dar vis nepradeda statyti. Yra ir pavelyjimas vyriausybės ir viskas, o tačiau darbas nevyksta paakiui. Yra atvežti keli akmenys ant kalno ir daugiaus nieks nieko nedaro. Pons Burba buvo pažadėjęs duoti fundusą, o dabar nieko negirdėt, — rodos, bus savo žodį pamiršęs. Klebonas labai norėtų pradėti, ale nėra iš ko. *Padubysietis.*

Obšrutai (Pažerių valsčiaus, Vikaviškio pavieta). Obšrutų kaimas labai didelis, pirma skaitėsi tik 40 gyventojų, ukinįkų,

o šiandien jau per 70; tiek tik gaila, kad iš tokio skaitliaus ar rastum nors 5 išmintingus vyrus, kurie suprastų savo padėjimą. Daugumas tik temoka sėdėti pas Sajeckį karčiamoje. Tenai susirinkęs jų pulkas laukia, ar neateis koks pakeleivinas; prie tokio jie tuojaus prikimba, kad jis pirktų alaus ar degtinės. Žinoma, tankiai tai nusiduoda, ir jie atsigeria dykai. Kas daug sėdi karčiamoje, tas negerai namų reikalus prižiūri, pertai ukinikai blogai tesilaiko, daugumas skolose pragaišę. Pas mus geriausia laikosi ukinikai liuteriško tikėjimo, kurių yra mūsų kaime į 15. Tie neteip degtinę mėgsta, neteip tankiai lanko Sajeckį, o daugiaus rupinas apie savo ukės reikalus. Kad tie, kurie teip mėgsta Sajeckį lankyti ir ant degtinės pinigų leisti, nusipirktų verčiau „Ukiniką“, tai ne tik smagiai laiką perleistų, bet daug naudingų žinių ir apie ukę rastų, o tuo tarpu teip dideliame kaime kas-žin ar rastum du, kurie skaito lietuvišką laikraštį. Kur tau! Užsimik katram apie tai, tuojaus atsakys „kam man reikia tų niekų, kad Maskolius draudžia, da į bėdą gali įpulti.“ Nežino bėdžiai, kad Maskolius tik dėl tam ir uždraudė, kad jie neskaitytų ir tamsiais liktų, o tamsų žmogų jiems lengviaus skriausti; jie žino, kad apšvietimas yra tai geriausias ginklas nuo visokių skriaudikų. Yra pas mus garsios žmogystos, kaip štai tulas Trampas, kurį visados pas Sajeckį prie degtinės gali matyti. Jis vaikinis jau daug nelaimių perleido. Koki 5 metai kaip tulas Pautienius jį išromyjo Obšrutų karčiamoje, ir nieks netikėjo, kad jis pasveiks, o jis į pusę metų jau sveiks buvo. Mesteris jo Pautienius potam baloje prigėrė, nes iš paleistuvystės gavo nuomirulį. Ant jo vietos Obšrutuose kitas atsirado, tulas Mačkaucas. Jis kitasyk gyveno Vilkaviškyje ir vertėsi pardavinėjimu rožančių, škaplierių ir kitokių dalykų, teip-pat nešė iš Tilžės ir pardavinėjo lietuviškas knygas, iš ko pusėtinai pralobo ir nusipirko iš ukiniko Bakuno namus Obšrutuose, o kadan-gi jam, kaipo miesčioniui, nevalia kaime lauko valdyti, tai jis pardavė kitam, o pats pasisamdė nuo ano ir gyvena. Pernai rudenį Mačkaucas su Trampu, nuvažiavę drauge į Vilkaviškį, gerai įigėrė, paskui pas Sajeckį da pridėjo ir da du vyrų pasiėmę nuvažiavo visi pas Mačkauką ir vėl prie pilkosios susėdo. Begerdami kas-žin už ką susipyko ir Mačkaucas pastvėręs revolverį šovė Trampui ir peršovė krutinę. Rodės, jau tik turės galą gauti; bet kas

davė? Vėlei į kelis mėnesius pas Sajeckį ant degtinės pradėjo lankyti; tik Mačkaucas jau neateidavo, nes sėdėjo kalinyje. Šimet Gegužės mėnesyje buvo byla, bet anodu už 200 rublių sutiko, ir dabar vėl drauge Sajeckį lanko ir degtinę maukia. Tai tik tokias naujienas galima pranešti iš mus' kaimo; ne mano kaltė, kad geresnių nėra.

✓ **Pažeriai** (Vilk. pavieto). Mus' buvusis vaitas Vencius, pamatęs, kad „Ukinike“ apie jį parašyta, labai supyko ir tuojaus nubėgęs apskundė žandarams kelis aplinkinius ukinikus, kad tai jie į lietuviškus laikraščius apie jį parašė. Pas kelis buvo krata, bet nieko nerado, ir tokiu būdu piktums Venciaus liko neatlygitas. Gaila, kad neprigėrė jis tada durpinyčioje, viena bjaurybė būtų buvę mažias ant svieto.

Kristijonas Gervė.

Iš svetur.

Prancūzija. 24 dieną pereito mėnesio Lyono mieste vienas itališkas anarchistas nudurė Prancūzijos prezidentą. Prezidentas važiavo karietoje ant pokylio, o aplinkui buvo viskas pilnu žmonių: staiga tsai italas prišoko prie Carnot'o (teip nudurtasis prezidentas buvo vardu) kariatos su puokšte kvietkų ir kyštelėjo jas prezidentui, o tuo tarpu su peiliu perverė jam vidurius. Į kelias dienas vėliaus Prancūzai išskyrė kitą prezidentą Kazimierą Perrier. Anarchistai gąsdina ir šitam prezidentui galą padarysią. Per Carnot'o nužudymą Prancūzai didei įnirto ant Italų. Rasi iš to dar gal kas išdigs.

Rubliaus kursas.

12. dieną Liepos mėnesio už 1 popierinį rublį Prusuose mokėjo 2 pr. markes ir 18 fenigų.

Pinigus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitokis adresas padėti:

Hrn. Dr. Bruazis, Tilisit (Ostpreussen).

Turinys:

Maskolių vyriausybė žada pati degtinę sinkuoti.
Andrius. — Mes Lietuviai. *J. M.* — Iš Lietuvos: Starapolė. *Ilgabarzdis.* — Pilviškiai. *Karabinas.* — Iš Paprienio. *Ukinikas.* — Švėkšna. *Barbė Raudonskruostė* — Bebrininkai. *Stulpas.* — Seredžius. *Padubysietis.* — Obšrutai. — Pažeriai. *Kristijonas Gervė.*
— Iš svetur: Prancūzija